

**UCHWAŁA NR LIV/490/23
RADY MIEJSKIEJ W GRODKOWIE**

z dnia 20 grudnia 2023 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Grodków na lata 2024-2027**

Na podstawie art. 41 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Grodków na lata 2024-2027 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Grodkowa.

§ 3. Uchwała podlega ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady

Jadwiga Demska

Załącznik do uchwały Nr LIV/490/23
Rady Miejskiej w Grodkowie
z dnia 20 grudnia 2023 r.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Grodków na lata 2024-2027

I. WPROWADZENIE

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Grodków na lata 2024-2027, zwany dalej Programem, obejmuje lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz rozwiązywania problemów związanych z używaniem alkoholu i narkotyków, a także zagrożeniami behawioralnymi w gminie Grodków, zwanej dalej Gminą. Zawarte w niniejszym dokumencie ustalenia wyznaczają również zakres i sposób realizacji innych zadań własnych gminy związanych z problematyką uzależnień i nadużywania substancji psychoaktywnych, a także przeciwdziałaniem przemocy.

Główne podstawy prawne Programu stanowią:

- 1) ustawa z dnia 26 października 1982 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r. poz. 2151);
- 2) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r. poz. 1939 ze zm.);
- 3) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.);
- 4) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.);
- 5) ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1608);
- 6) rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 27 grudnia 2007 r. w sprawie biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu (Dz. U. poz. 1883 oraz z 2010 r. poz. 883);
- 7) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. 2021 r. poz. 642).

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określa kierunki polityki państwa wobec alkoholu. Reguluje ona w sposób kompleksowy zagadnienia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, wskazuje zadania z tego zakresu oraz podmioty odpowiedzialne za ich realizację. Określa również źródła finansowania tych zadań. Dokument opisuje funkcjonowanie rynku napojów alkoholowych. Reguluje dziedzinę promocji i reklamy napojów alkoholowych, a także formułuje przepisy karne dotyczące obrotu alkoholem i reklamy alkoholu. Wprowadza regulacje dotyczące postępowania wobec osób nadużywających alkoholu i określa podstawy leczenia odwykowego.

Podmiotami wyznaczonymi przez ustawodawcę do realizacji zadań w przedmiotowym zakresie są organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego. Zadania samorządów gminnych ujmowane są w formie gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, które określają lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych, wynikających z nadużywania alkoholu.

Do zadań tych zgodnie z art. 4¹ ustawy należy w szczególności:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;

- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Program zawiera także propozycje realizacji zadań własnych gminy w zakresie przeciwdziałania narkomanii, określone w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2023 r. poz. 338 ze zm.). Zadania te wykonuje się poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, a w szczególności:

- 1) działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną prowadzoną w szkołach i placówkach systemu oświaty zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, a także diagnozę w zakresie występujących w szkołach i placówkach systemu oświaty czynników ryzyka i czynników chroniących przeprowadzoną zgodnie z przepisami tej ustawy;
- 2) pomoc w leczeniu, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych;
- 3) ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych.

Gmina Grodków systematycznie podejmuje wysiłki w kierunku wsparcia zdrowia psychicznego i dobrostanu swoich mieszkańców, rozszerzając w ostatnich latach zakres aktywności o działania związane z uzależnieniami behawioralnymi. Uzależnienia te, obejmujące problematykę taką jak, nadmierne korzystanie z mediów cyfrowych, hazard czy inne zachowania kompulsywne, stanowią coraz większe wyzwanie dla współczesnych społeczności. Dzięki tym działaniom, gmina Grodków ma nadzieję nie tylko zmniejszyć występowanie uzależnień behawioralnych, ale także zwiększyć ogólną świadomość na temat ich wpływu na zdrowie i dobrostan mieszkańców.

Program w swej konstrukcji merytorycznej jest spójny z założeniami Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 oraz Rekomendacjami Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2023 roku. Uwzględnia on również zapisy ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw, a także „Diagnozę problemów uzależnień i przemocy na terenie gminy Grodków”.

II. DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY NA TERENIE GMINY GRODKÓW

W drugiej połowie 2023 r. Fundacja Centrum Działań Profilaktycznych z Wieliczki przeprowadziła na zlecenie Burmistrza Grodkowa kompleksową diagnozę obszarów problemowych na potrzeby niniejszego Programu. W badaniach społecznych, które posłużyły jej opracowaniu, wzięto pod uwagę zarówno analizę zastanych dokumentów („desk research”), jak również badania ilościowe wśród dorosłych mieszkańców gminy Grodków, społeczności szkół samorządowych z terenu Gminy (uczniowie, rodzice i nauczyciele), a także badania jakościowe (zogniskowane wywiady grupowe; FGI) z realizatorami zadań Programu. Najważniejsze ustalenia Diagnozy – wykorzystane do opracowania niniejszego dokumentu - zostały zaprezentowane poniżej.

Badanie ilościowe wśród uczniów

Ankieta przeprowadzona wśród uczniów szkół samorządowych z terenu Gminy ujawniła istotne informacje dotyczące zachowań związanych z używkami oraz potrzeb i postaw młodzieży. Najważniejsze punkty to:

Spożycie Alkoholu i Palenie Papierosów:

- Większość uczniów (ponad 50%) wskazała, że w ich klasie nikt nie pije alkoholu.
- Większość respondentów (68%) nigdy nie piła alkoholu, a 22% spróbowała go tylko raz.
- Większość uczniów nigdy nie paliła papierosów (75%), a 12% spróbowała tylko raz.
- Próbując alkoholu po raz pierwszy, większość uczniów była w domu lub na wakacjach.

Percepcja Używek:

●Większość uczniów nie uważa picia alkoholu (51%) ani palenia papierosów (45%) za modne wśród rówieśników.

- Przytłaczająca większość uczniów nie próbowała narkotyków (98%).

Edukacja i Profilaktyka:

●Uczniowie aktywnie uczestniczyli w zajęciach profilaktycznych dotyczących agresji, używek, cyberbezpieczeństwa oraz zdrowego stylu życia.

●Wśród tematów, które uczniowie chcieliby omówić w przyszłości, najpopularniejsze były: zdrowy styl życia, wybór przyszłej ścieżki kształcenia i budowanie relacji międzyludzkich.

●Uczniowie preferują prowadzenie takich zajęć z osobami spoza szkoły, takimi jak psychologowie czy trenerzy.

Środowisko Szkolne:

●Respondenci wskazali na różne aspekty szkoły, które cenią, takie jak zajęcia wychowania fizycznego, przerwy i kontakt z rówieśnikami. Jednakże pojawiły się również komentarze negatywne dotyczące nauczycieli i atmosfery.

Potrzeby i Zmiany:

●Uczniowie wyrazili potrzebę zmniejszenia liczby kartkówek, sprawdzianów oraz zadań domowych.

●Wypowiedzi wskazują również na potrzebę poprawy infrastruktury szkolnej, w tym toalet i sprzętu komputerowego.

Rekomendacje dla Programu Przeciwdziałania Uzależnieniom:

Wzmocnienie Programów Profilaktycznych:

●Skoncentrowanie się na zwiększeniu świadomości na temat szkodliwości używek oraz rozwoju umiejętności społecznych i emocjonalnych.

Edukacja Rodziców i Opiekunów:

●Organizacja warsztatów dla rodziców na temat tego, jak rozmawiać z dziećmi o używkach i jak wspierać ich zdrowy rozwój.

Zwiększenie Dostępu do Zajęć Pozaszkolnych:

●Umożliwienie uczniom uczestnictwa w zajęciach dodatkowych, które mogą kierować ich uwagę od używek do pozytywnych aktywności.

Poprawa Infrastruktury i Warunków Szkolnych:

●Adresowanie kwestii infrastrukturalnych, które mogą wpływać na samopoczucie uczniów i ich postawy wobec nauki i szkoły.

Wsparcie Psychologiczne:

●Zapewnienie uczniom dostępu do wsparcia psychologicznego, aby mogli radzić sobie ze stresem i naciskami związanymi z życiem szkolnym.

Podsumowując, wyniki ankiety sugerują, że młodzież ma świadomość zagrożeń związanych z używkami, ale potrzebuje wsparcia w formie edukacji i zajęć profilaktycznych. Szkoła powinna być miejscem promującym zdrowie i bezpieczeństwo, z odpowiednimi zasobami do wsparcia rozwoju młodzieży. Program przeciwdziałania uzależnieniom powinien skupić się na holistycznym podejściu, które obejmuje edukację, wsparcie społeczne i psychiczne oraz poprawę warunków szkolnych.

Badanie ilościowe pośród dorosłych mieszkańców Gminy

Wyniki ankiety przeprowadzonej wśród dorosłych mieszkańców Gminy Grodków w 2023 roku dostarczają wglądu w percepcję lokalnej społeczności na temat życia w gminie, problemów społecznych oraz przeciwdziałania uzależnieniom. Zdecydowana większość respondentów mieszka w gminie od ponad 30 lat, co sugeruje głębokie osadzenie w lokalnej społeczności. Większość ocenia warunki życia jako przeciętne, a ich stosunek do miejsca zamieszkania waha się między zadowoleniem a poczuciem braku ciekawych perspektyw życiowych.

Respondenci wskazali na szereg problemów społecznych, z którymi gmina się zмага. Ubóstwo, problemy mieszkaniowe i bezrobocie oceniane są jako umiarkowane do poważnych, podczas gdy bezdomność, zanieczyszczenie środowiska i brak bezpieczeństwa jako poważne. Przemoc w rodzinie i szkołach, dyskryminacja oraz brak tolerancji to również kwestie, które zdają się dotyczyć mieszkańców.

W szczególności, pandemia COVID-19 nie wpłynęła znacząco na spożycie używek wśród badanych i ich rodzin, choć niektórzy zauważyli wzrost poczucia bezpieczeństwa. Najczęściej spożywanym alkoholem jest piwo, a przemoc w rodzinach jest problemem znacznie mniej rozpowszechnionym niż spożycie alkoholu i używek.

W kwestii uzależnień i przemocy, mieszkańcy sugerują, że działania gminy są niewystarczające. Zalecają więcej programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz lepsze zarządzanie zezwoleniami na sprzedaż alkoholu. Wykazują również potrzebę zwiększenia kontroli punktów sprzedaży alkoholu.

Respondenci są zgodni co do potrzeby lepszej opieki zdrowotnej i wyrażają niezadowolenie z obecnej infrastruktury służby zdrowia. Wskazują na konieczność dostępności karetki i lepszej opieki zdrowotnej. Ponadto, mieszkańcy zauważają brak działań profilaktycznych już na etapie przedszkola, co sugeruje potrzebę wczesnej interwencji.

Demograficznie, respondentami były głównie kobiety z wyższym wykształceniem, pracujące, zamężne, co wskazuje na aktywność tej grupy w życiu społecznym gminy. Z danych wynika także, że większość gospodarstw domowych zarządza swoimi dochodami w sposób umożliwiający oszczędzanie lub przynajmniej zaspokojenie podstawowych potrzeb, choć pewna część społeczności doświadcza niedoborów finansowych.

Podsumowując, wyniki ankiety podkreślają istotne wyzwania w zakresie ubóstwa, bezrobocia, problemów mieszkaniowych, a także przemocy i uzależnień. Mieszkańcy oczekują od władz gminy większego zaangażowania w rozwiązywanie tych problemów oraz poprawy dostępności usług zdrowotnych i opieki społecznej.

Badanie ilościowe wśród nauczycieli

Główne obszary zainteresowania:

● **Problemy Społeczne w Szkole:** Nauczyciele zwrócili uwagę na szereg problemów społecznych, takich jak zła sytuacja materialna rodzin uczniów, wysoka absencja szkolna, niskie wyniki nauczania oraz nadużywanie przez uczniów urządzeń elektronicznych, alkoholu, narkotyków i dopalaczy.

● **Zagrożenia Behawioralne wśród Uczniów:** Wskazano na uzależnienie od mediów społecznościowych, gier komputerowych, pornografii, opalania, hazardu, a także na zaburzenia żywieniowe oraz bigoreksję.

● **Działania Profilaktyczne:** Realizacja programów wychowawczo-profilaktycznych, konferencje dla rodziców, prelekcje, pogadanki, lekcje z wychowawcą, promocja zdrowego stylu życia, działalność sportowa, organizacja zajęć rozwijających zainteresowania uczniów.

Ocena Działalności Szkół:

● **Atmosfera:** Większość respondentów pozytywnie oceniła atmosferę panującą w szkołach, wskazując na dobrą komunikację i przyjazne środowisko.

● **Współpraca z Rodzicami:** Generalnie oceniana jako dobra, choć pojawiają się uwagi dotyczące trudności w zaangażowaniu niektórych rodziców w proces edukacyjny.

● **Problemy i Wywody:** Nauczyciele podkreślają problemy związane z finansowaniem, brakiem środków na realizację dodatkowych zajęć, a także wyzwania związane z motywacją uczniów do systematycznej pracy.

Płeć i Staż Pracy

● **Płeć:** Większość respondentów stanowią kobiety (80%).

● **Staż Pracy:** Różnorodny, z przewagą osób o stażu pracy powyżej 20 lat.

Dodatkowe Uwagi

● Nauczyciele zwracają uwagę na konieczność stawiania granic młodzieży, wskazywania autorytetów i wartości, a także na potrzebę posłuszeństwa.

- Wymieniane są również braki w środkach dydaktycznych i pomoce naukowe, potrzeba większych nakładów finansowych.

Wnioski dla Programu

- Wsparcie Profilaktyczne: Należy zwrócić uwagę na konieczność wsparcia w zakresie profilaktyki, szczególnie w obszarze uzależnień behawioralnych oraz zdrowego stylu życia.

- Finansowanie i Środki Naukowe: Istotna jest potrzeba zwiększenia środków na realizację programów edukacyjnych oraz zakup pomocy naukowych.

- Komunikacja z Rodzicami: Wzmocnienie komunikacji z rodzicami i ich większe zaangażowanie w proces edukacyjny dzieci.

- Rozwijanie Zainteresowań Uczniów: Uwzględnienie programów rozwijających zainteresowania uczniów, aby zwiększyć ich motywację do nauki i uczestnictwa w życiu szkolnym.

Badanie ilościowe wśród rodziców uczniów

- Rodzaj szkoły: Większość respondentów (78%) to rodzice uczniów ze szkół podstawowych, a 13% stanowią rodzice dzieci uczęszczających do innych typów szkół, w tym zespołów szkolno-przedszkolnych i liceów ogólnokształcących.

- Ważność problemów społecznych: Rodzice uważają, że najpoważniejszymi problemami są nadużywanie przez uczniów urządzeń elektronicznych oraz brak tolerancji wśród uczniów. Mniej uwagi poświęcono problemom takim jak wysoka absencja szkolna czy niskie wyniki nauczania.

- Działania Gminy Grodków: Respondenci opowiadają się za zdecydowanymi działaniami mającymi na celu ograniczenie dostępności alkoholu, w tym cofaniem koncesji na sprzedaż alkoholu osobom, które łamią prawo, oraz prowadzeniem większej liczby kontroli punktów sprzedaży.

- Świadomość działań profilaktycznych: Około 38% respondentów zdaje sobie sprawę z działań profilaktycznych podejmowanych w szkołach, w tym warsztatów i spotkań z psychologami.

- Oczekiwania wobec władz szkoły: Większość rodziców oczekuje od władz szkolnych działań służących ograniczeniu zachowań ryzykownych uczniów, takich jak edukacja i informowanie o zagrożeniach.

- Ocena dotychczasowych działań: Respondenci oceniają dotychczasowe działania jako umiarkowanie wystarczające.

- Najpoważniejszy problem wśród młodzieży: Rodzice wskazują na narkotyki, alkohol, przemoc oraz uzależnienie od telefonów/mediów społecznościowych jako najważniejsze zagrożenia.

- Najmocniejsze strony szkoły: Rodzice cenią zaangażowanie nauczycieli, małe klasy, dobrą współpracę z rodzicami oraz przyjazną atmosferę.

- Najsłabsze strony szkoły: Wśród wad wymieniono brak nowoczesnego podejścia kadry, brak zajęć dodatkowych oraz przestarzałe metody nauczania.

- Płeć i wiek respondentów: Większość respondentów stanowią kobiety (88%), a najliczniejszą grupą wiekową są osoby w wieku 35-44 lat (66,67%).

Podsumowując, rodzice wykazują duże zainteresowanie jakością edukacji i środowiskiem szkolnym, podkreślając potrzebę nowoczesnych metod nauczania i większej uwagi na problemy społeczne oraz zachowania ryzykowne wśród młodzieży.

Ważne elementy dla programu przeciwdziałania uzależnieniom i problemom społecznym w Gminie Grodków, na podstawie wyników ankiety rodziców, obejmują:

- Ograniczenie dostępu do alkoholu: Rodzice popierają zdecydowane działania gminy w celu ograniczenia dostępności alkoholu, w tym cofanie koncesji i kontrolę punktów sprzedaży.

- Działania profilaktyczne w szkołach: Istnieje świadomość o prowadzeniu działań profilaktycznych w szkołach, takich jak warsztaty i spotkania z psychologami. Rodzice oczekują ich intensyfikacji i rozszerzenia.

- Edukacja i świadomość zagrożeń: Wzmocnienie edukacji w zakresie świadomości zagrożeń związanych z nadużywaniem urządzeń elektronicznych, alkoholem, narkotykami oraz problemami związanymi z brakiem tolerancji.

- Zwiększenie współpracy między instytucjami: Wzmocnienie współpracy między szkołami, rodzicami, a lokalnymi instytucjami, w celu efektywniejszego przeciwdziałania problemom społecznym.

- Rozwój programów przeciwdziałających przemocy i agresji: Rozwój i wdrażanie programów skoncentrowanych na przeciwdziałaniu przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy.

- Wsparcie dla rodziców i nauczycieli: Szkolenia i warsztaty dla rodziców i nauczycieli, mające na celu podniesienie świadomości i umiejętności w zakresie wychowania i profilaktyki.

- Ulepszenie infrastruktury szkolnej: Inwestycje w rozwój infrastruktury szkolnej, zwłaszcza w obszarze rekreacji i sportu, oraz modernizacja wyposażenia do prowadzenia zajęć edukacyjnych.

- Skupienie na problemach lokalnej młodzieży: Zwrócenie uwagi na specyficzne problemy, z którymi mierzy się lokalna młodzież, w tym uzależnienie od narkotyków, alkoholu, oraz brak aktywności pozaszkolnej.

Podsumowując, rodzice zwracają uwagę na konieczność holistycznego podejścia do problemów społecznych i uzależnień, łączącego edukację, wsparcie społeczne i rozwój infrastruktury, w celu zapewnienia bezpiecznego i zdrowego środowiska dla młodzieży.

Podsumowanie wyników wywiadu grupowego (FGI) online z realizatorami zadań Programu

Uczestnicy i metodologia:

- Spotkanie trwało 2 godziny, z udziałem 4 osób, w tym Przewodniczącej Komisji i policjanta.

- Wykorzystano wyniki badania online jako podstawę dyskusji.

Główne obserwacje problemów społecznych:

- Reakcje mieszkańców skupiają się na problemach widocznych w przestrzeni publicznej, np. osoby bezdomne na rynku.

- Brak promowania rozdawania pieniędzy bezdomnym; preferowane są bony na jedzenie i ubranie.

Problemy z uzależnieniami są mniej widoczne dla mieszkańców.

- Monitorowanie miejsc publicznych poprzez kamery miejskie postrzega się jako skuteczne działanie.

Rola instytucji i organizacji religijnych:

- Współpraca z poradnią, punktem K-I oraz kościołem, który otworzył punkt konsultacyjny.

- Organizacja działań profilaktycznych w szkołach, np. tydzień profilaktyki.

- W ratuszu dyżur psychologa dostępny jest raz w tygodniu.

Współpraca między instytucjami:

- Efektywna współpraca ze schroniskiem dla bezdomnych oraz działania dzielnicowych.

- Zmiana podejścia w ramach Niebieskiej Karty, umożliwiająca ciągłość działań pomimo wycofania zgłoszenia.

- Mała społeczność i dobre znajomości sprzyjają skutecznemu działaniu.

Alkohol:

- Spadek środków na pomoc rodzinom z problemami alkoholowymi; wzrost zatrudnienia i programów wsparcia.

- Społeczeństwo dojrzewa, częściej zgłaszając się na leczenie.

- Migracja do większych miejscowości zmniejsza liczbę osób z problemami alkoholowymi w gminie.

Narkotyki:

- Brak szczególnych działań w zakresie narkotyków; problem dotyczy głównie okolic poza Grodkowem.

- Eksperymentowanie z narkotykami odbywa się poza gminą, a informacje są niesprawdzone.

Przemoc:

- Zmiana świadomości społecznej, szczególnie wśród kobiet.
- Zmiana postaw policji i zwiększenie efektywności działań w ramach Niebieskiej Karty.
- Problemy z konsekwencjami karnymi dla osób odmawiających terapii.

Profilaktyka:

- Słaba motywacja rodziców do uczestnictwa w programach profilaktycznych.
- Radni gminy często preferują bardziej widowiskowe formy działań profilaktycznych.

Zalecenia i hipotezy:

- Brak zaufania do urzędowych instytucji u niektórych mieszkańców.
- Potrzeba sprawdzenia różnic w odpowiedziach między mieszkańcami miasta i wsi, oraz różnymi grupami wiekowymi.

Dodatkowe uwagi:

- Pełne zaufanie do procesu badawczego.
- Zalecenie uwzględnienia w diagnozie informacji o działaniach gminy dostępnych na stronie internetowej.

Podsumowując, badanie fokusowe wskazuje na świadomość problemów społecznych w Gminie Grodków, jednak z naciskiem na widoczne i publiczne problemy. Istnieje potrzeba dalszego rozwoju działań profilaktycznych i edukacyjnych, szczególnie wśród młodzieży i rodziców, a także kontynuacji i rozszerzenia skutecznej współpracy międzyinstytucjonalnej.

Wywiad grupowy (FGI) z realizatorami zadań Programu

Analiza wywiadu grupowego przeprowadzonego w Gminie Grodków wskazuje na kilka kluczowych obszarów, które powinny być uwzględnione w gminnym programie przeciwdziałania zagrożeniom społecznym:

- Problem nadużywania alkoholu w przestrzeni publicznej: Stała grupa osób w wieku 30-50 lat, często spotykająca się w miejscach publicznych takich jak rynek czy dworce, stanowi widoczny problem. Mimo podjętych działań, w tym postępowań mandatowych i wniosków o ukaranie do sądu, problem pozostaje nieskutecznie rozwiązany.

- Monitoring i kontrola sprzedaży alkoholu: Straż Miejska regularnie kontroluje punkty sprzedaży alkoholu, zwracając uwagę na sprzedaż nietrzeźwym i nieletnim. Właściciele sklepów rzadko zgłaszają problemy związane z nadużywaniem alkoholu. Propozycją jest zwiększenie nadzoru nad sprzedażą alkoholu, zwłaszcza w weekendy.

- Narkotyki: problem narkotyków jest postrzegany jako znikomy z perspektywy Straży Miejskiej, głównie z powodu ograniczonego zakresu godzin pracy straży.

- Brak miejsc rozrywki dla młodzieży: Zauważono brak przestrzeni dla młodzieży do spędzania wolnego czasu, co może przyczyniać się do wzrostu problemów społecznych wśród młodszych mieszkańców.

- Przemoc i agresja: Zgłoszono 70 przypadków przemocy domowej, głównie zgłaszanych przez komisariat i OPS. Szkoły rzadko angażują się w te sprawy, przekazując je do OPS.

- Migracja młodych mieszkańców: Wielu młodych ludzi opuszcza Grodków w poszukiwaniu pracy, co prowadzi do spadku liczby młodych mieszkańców w gminie.

- Wsparcie dla ofiar przemocy domowej: Zauważono wzrost świadomości społecznej i większą gotowość ofiar do zgłaszania przypadków przemocy. Istnieje potrzeba zwiększenia działań edukacyjnych, szczególnie dotyczących procedur postępowania i rodzajów przemocy.

- Edukacja i wsparcie rodziców: Zgłoszono niską motywację rodziców do uczestnictwa w programach profilaktycznych. Ważne jest zwiększenie działań edukacyjnych skierowanych do rodziców, aby lepiej radzili sobie z problemami wychowawczymi.

- Opieka nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi: Zidentyfikowano problem braku opieki nad osobami starszymi, szczególnie zaniedbanie przez ich rodziny.

W ramach gminnego programu przeciwdziałania zagrożeniom społecznym zaleca się skupienie na tych kluczowych obszarach, poprzez zwiększenie działań profilaktycznych, edukacyjnych, nadzoru nad sprzedażą alkoholu oraz wsparcia dla różnych grup społecznych, w tym młodzieży, ofiar przemocy domowej i osób starszych.

Podsumowanie wyników Diagnozy

- Problem nadużywania alkoholu: W badaniu jakościowym i ankietach wskazuje się na problem nadużywania alkoholu w przestrzeni publicznej oraz potrzebę zwiększonego nadzoru i kontroli nad miejscami sprzedaży alkoholu.

- Przemoc i agresja: W ankietach i wywiadach fokusowych podkreślono problem przemocy domowej. Zauważono wzrost świadomości społecznej i większą gotowość ofiar do zgłaszania przypadków przemocy, co wymaga dalszego wsparcia i działań edukacyjnych.

- Narkotyki: W wywiadach fokusowych zwrócono uwagę, że problem narkotyków nie jest dominujący w gminie, jednak potrzebna jest kontynuacja monitoringu i prewencji, szczególnie wśród młodzieży.

- Edukacja i wsparcie dla rodziców i nauczycieli: Z ankiet wynika, że rodzice i nauczyciele potrzebują większego wsparcia w zakresie profilaktyki i wychowania. Wskazano na brak motywacji rodziców do uczestnictwa w programach profilaktycznych i edukacyjnych.

- Opieka nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi: Zgłoszono problem braku opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi, co wskazuje na potrzebę zwiększenia wsparcia dla tej grupy.

- Migracja młodych mieszkańców: Wskazano na problem migracji młodzieży do większych miast w poszukiwaniu pracy i lepszych możliwości, co wymaga strategii zatrzymywania młodych mieszkańców w gminie.

- Brak miejsc rozrywki dla młodzieży: W wywiadach fokusowych podkreślono brak miejsc do spędzania wolnego czasu dla młodzieży, co może przyczyniać się do wzrostu problemów społecznych.

- Monitoring i działania prewencyjne: Wskazano na potrzebę zwiększenia monitoringu w miejscach publicznych oraz wzmocnienia działań prewencyjnych, szczególnie w zakresie zapobiegania agresji i przemocy.

Na podstawie zgromadzonych danych z ankiet i badania jakościowego dla Gminy Grodków, dla skutecznego programu przeciwdziałania zagrożeniom społecznym można wywnioskować następujące kierunki działań:

- Zintensyfikowanie działań profilaktycznych dotyczących nadużywania alkoholu: Program powinien zawierać strategię skierowaną na ograniczenie dostępności alkoholu, edukację na temat szkodliwości nadmiernego spożywania alkoholu oraz wsparcie dla osób z problemami alkoholowymi.

- Wzmocnienie wsparcia w zakresie przemocy domowej: Potrzebne są działania edukacyjne skierowane do społeczności lokalnej na temat przemocy domowej, jak również rozbudowa sieci wsparcia dla ofiar przemocy, w tym dostęp do schronisk i doradztwa psychologicznego.

- Edukacja i wsparcie dla rodziców i nauczycieli: Program powinien obejmować warsztaty, szkolenia i materiały edukacyjne, które pomogą rodzicom i nauczycielom lepiej zrozumieć zagrożenia społeczne i efektywnie reagować na problemy wychowawcze.

- Rozwój infrastruktury i oferty dla młodzieży: W odpowiedzi na brak miejsc rozrywki dla młodzieży, program powinien zawierać inicjatywy stworzenia bezpiecznych przestrzeni rekreacyjnych oraz organizowanie atrakcyjnych i angażujących zajęć pozaszkolnych.

- Monitoring i działania prewencyjne: Wzmocnienie monitoringu w miejscach publicznych oraz rozwój programów prewencyjnych skierowanych na zapobieganie agresji i przemocy.

- Wsparcie dla osób starszych i niepełnosprawnych: Rozwój programów wsparcia społecznego i opiekuńczego, które adresują potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych.

- Strategie na rzecz zatrzymania młodych mieszkańców: Program powinien zawierać inicjatywy wspierające zatrudnienie lokalne i rozwój edukacyjny, które mogą zatrzymać młodych mieszkańców w gminie.

●Współpraca międzyinstytucjonalna: Należy wzmocnić współpracę między różnymi instytucjami i organizacjami (szkoły, służby społeczne, policja, kościoły), aby efektywnie reagować na zagrożenia społeczne.

Podsumowując, program przeciwdziałania zagrożeniom społecznym w Gminie Grodków powinien być kompleksowy i wieloaspektowy, angażujący różne grupy społeczne oraz instytucje, z silnym naciskiem na edukację, profilaktykę i wsparcie społeczne.

Autorzy Diagnozy zaproponowali dodatkowe cele szczegółowe do uwzględnienia w niniejszym Programie:

1. Wzmacnianie systemu wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej: Opracowanie i implementacja kompleksowego programu wsparcia obejmującego nie tylko interwencje kryzysowe, ale także długoterminowe środki pomocowe, w tym doradztwo psychologiczne i terapeutyczne.

2. Zwiększenie dostępności i skuteczności programów odwykowych: Rozwinięcie programów odwykowych i terapii dla osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, z uwzględnieniem potrzeb specyficznych grup społecznych.

3. Edukacja społeczności lokalnej na temat uzależnień i przemocy: Organizacja kampanii edukacyjnych i warsztatów zwiększających świadomość społeczną w zakresie negatywnych skutków nadużywania substancji psychoaktywnych i przemocy domowej.

4. Rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej dla młodzieży: Tworzenie bezpiecznych i atrakcyjnych miejsc dla młodzieży, które mogą zapewnić alternatywę dla zachowań ryzykownych, w tym przestrzeni do aktywnego spędzania czasu i miejsc spotkań.

5. Wsparcie dla rodziców w zakresie wychowania i profilaktyki: Rozwój programów i warsztatów skierowanych do rodziców, które pomogą im lepiej zrozumieć wyzwania wychowawcze oraz udzielać wsparcia dzieciom w unikaniu zachowań ryzykownych.

6. Wzmocnienie współpracy międzysektorowej: Intensyfikacja współpracy pomiędzy różnymi instytucjami (szkoły, służby społeczne, służby zdrowia, policja, organizacje pozarządowe), aby skuteczniej reagować na zagrożenia społeczne.

7. Zwiększenie dostępności informacji o dostępnych zasobach wsparcia: Ułatwienie dostępu do informacji o dostępnych środkach wsparcia, programach profilaktycznych i terapeutycznych poprzez rozbudowę komunikacji online i offline.

Podsumowując, dodatkowe cele Programu powinny skupiać się na rozszerzeniu zakresu działań profilaktycznych i wspierających edukację lokalnej społeczności, a także na zwiększeniu dostępności i skuteczności istniejących środków wsparcia. Ważne jest, aby program był elastyczny i mógł dostosować się do zmieniających się potrzeb społeczności lokalnej.

III. REALIZACJA PROGRAMU

Realizacja Programu stanowi jedno z zadań własnych Urzędu Miejskiego w Grodkowie. Zadania Programu będą współrealizowane przez następujące podmioty działające na terenie Gminy:

1. Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
3. Ośrodek Pomocy Społecznej,
4. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
5. Komisariat Policji,
6. Straż Miejska,
7. Zespół Interdyscyplinarny Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
8. Placówki wsparcia dziennego (świetlice),
9. Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych oraz dla osób dotkniętych przemocą domową,
10. Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla osób potrzebujących pomocy psychologicznej,

11. Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholi i Współuzależnienia „DORMED”,
12. Grupa AA „Przyszłość”,
13. Realizatorzy zewnętrzni – osoby fizyczne, organizacje pozarządowe i przedsiębiorcy świadczący usługi w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów społecznych.

Adresatami podejmowanych działań są wszyscy mieszkańcy Gminy, a w szczególności:

1. dzieci i młodzież;
2. rodzice, opiekunowie, wychowawcy;
3. konsumenci i sprzedawcy napojów alkoholowych;
4. osoby uzależnione i pijące w sposób ryzykowny, szkodliwy;
5. rodziny osób z problemem alkoholowym;
6. osoby doznające przemocy w rodzinie;
7. pracownicy podmiotów działających na terenie Gminy, zajmujący się zawodowo lub służbowo profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień.

IV. CELE I ZADANIA PROGRAMU

Cel strategiczny: zmniejszenie występowania negatywnych skutków używania substancji psychoaktywnych oraz innych zachowań ryzykownych, w tym zagrożeń behawioralnych oraz przemocy, a także towarzyszących im czynników ryzyka wśród lokalnej społeczności.

Cele operacyjne:

1. Podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożycia;
2. Inicjowanie i wspieranie działań mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania napojów alkoholowych;
3. Podejmowanie działań na rzecz trzeźwości w miejscu pracy;
4. Podejmowanie działań informacyjnych o skutkach nadużywania alkoholu przez nieletnich, zwiększenie wiedzy społecznej (młodzieży, rodziców, nauczycieli) na temat alkoholu, narkotyków i dopalaczy oraz problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych;
5. Prowadzenie akcji informacyjnych zwiększających świadomość społeczną o różnych rodzajach przemocy;
6. Przeciwdziałanie powstawaniu i usuwanie następstw nadużywania alkoholu;
7. Stwarzanie możliwości spędzania wolnego czasu bez używek i upowszechnianie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży;
8. Wspierania w tym zakresie organizacji społecznych, zakładów pracy;
9. Podejmowanie działań w zakresie profilaktyki szkolnej w oparciu o programy wykorzystujące aktywność własną uczniów i programy profilaktyczne;
10. Ułatwienie dostępności programów edukacyjnych dla osób dorosłych, szczególnie rodziców, dotyczących problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, przeciwdziałających przemocy, cyberprzemocy, promujący zdrowy tryb życia itd.;
11. Regularna kontrola sprzedaży alkoholu oraz papierosów;
12. Organizacja szkoleń dla sprzedawców;
13. Organizacja szkolenia dla rodziców;
14. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych;
15. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;

16. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych.

Powyższe cele są w swoich założeniach zgodne z celem strategicznym Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025, którym jest wydłużenie życia w zdrowiu, poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności oraz zmniejszenie nierówności społecznych w zdrowiu, a także z jego celem operacyjnym nr 2 obejmującym: Profilaktykę i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.

Cele te będą realizowane za pomocą wyszczególnionych w poniższym zestawieniu zadań Programu.

Zadanie 1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i osób zagrożonych uzależnieniem.

- 1) Wspieranie osób uzależnionych, po ukończonych programach psychoterapii uzależnienia oraz współuzależnionych, poprzez realizację zajęć terapeutycznych;
- 2) Edukacja osób z lub zagrożonych problemami: alkoholowym, narkotykowym oraz innych uzależnień w ramach uzyskiwania specjalistycznej pomocy;
- 3) Upowszechnianie informacji dotyczących adresów instytucji i miejsc, gdzie można uzyskać bezpłatną pomoc terapeutyczną lub psychologiczną w konkretnych sytuacjach życiowych;
- 4) Rozbudowa i dostępność programów terapeutycznych: Zwiększenie dostępności i różnorodności programów terapeutycznych, w tym dla osób doświadczających przemocy domowej oraz dla osób z problemami uzależnienia.

Zadanie 2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

- 1) Zwiększenie dostępności do pomocy psychospołecznej i prawnej dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, uzależnień behawioralnych, członków ich rodzin oraz dla osób doznających i stosujących przemoc, poprzez prowadzenie poradnictwa psychologicznego i prawnego w Punktach Konsultacyjno Informacyjnych;
- 2) Podnoszenie kompetencji członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przedstawicieli instytucji, działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii, uzależnień behawioralnych oraz w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, poprzez udział w szkoleniach;
- 3) Finansowanie zatrudnienia Pełnomocnika Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracowników merytorycznych realizujących zadania związane z wykonaniem Programu oraz obsługi w Punktach Konsultacyjno-Informacyjnych, w placówkach wsparcia dziennego - świetlicach, prowadzących poradnictwo psychologiczne oraz zajęcia profilaktyczne;
- 4) Współpraca z instytucjami pomocowymi, ośrodkami terapeutycznymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie;
- 5) Wsparcie dla ofiar przemocy: Rozwój programów wsparcia i ochrony dla ofiar przemocy, w tym bezpiecznych schronień i doradztwa prawnop-psychologicznego.

Zadanie 3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

- 1) Realizacja programów profilaktyki uniwersalnej skierowanej do dzieci i młodzieży (dotacja);
- 2) Realizacja programów ograniczających używanie narkotyków i dopalaczy wśród dzieci i młodzieży (dotacja);

- 3) Organizowanie wycieczki letniej z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych (dotacja);
- 4) Organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży propagującego ideę trzeźwego oraz zdrowego stylu życia (dotacja);
- 5) Realizacja zadań publicznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym w trybie pozakonkursowym (dotacja);
- 6) Prowadzenie i finansowanie na terenie szkół i przedszkoli programów profilaktyki uzależnień, tym szkolnych programów profilaktycznych oraz zachowań ryzykownych, skierowanych do dzieci i młodzieży;
- 7) Tworzenie i finansowanie bieżącej działalności oraz dożywiania dzieci z placówek wsparcia dziennego świetlic dla dzieci oraz kosztów związanych z utrzymaniem pomieszczeń na ich działalność;
- 8) Finansowanie programów, szkoleń, kursów specjalistycznych w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi, młodzieżą, rozwijających i zwiększających kompetencje rodziców, wychowawców, pedagogów i psychologów oraz innych realizatorów tych działań;
- 9) Finansowanie zatrudnienia pracowników prowadzących pozalekcyjne zajęcia sportowe;
- 10) Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia;
- 11) Upowszechnianie działań informacyjno-edukacyjnych, dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu, narkotyków, uzależnień behawioralnych, przemocy w rodzinie przez zakup i dystrybucję wśród różnych adresatów materiałów edukacyjnych: broszur, plakatów, czasopism, ulotek i innych materiałów o charakterze profilaktycznym;
- 12) Finansowanie diagnozy problemów społecznych, związanych z uzależnieniami oraz przemocą w rodzinie;
- 13) Dofinansowanie do prowadzenia zajęć pozalekcyjnych w ramach zagospodarowania czasu wolnego dzieciom i młodzieży;
- 14) Doposażenie miejsc do prowadzenia zajęć dla dzieci, młodzieży i dorosłych w ramach onstruktywnego spędzania czasu wolnego;
- 15) Wspieranie projektów propagujących zdrowy, bez używek oraz agresji i przemocy styl życia;
- 16) Podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców na drogach;
- 17) Wsparcie dla rodziców i opiekunów: Rozwój programów edukacyjnych i warsztatów dla rodziców i opiekunów, aby zwiększyć ich świadomość i umiejętności w zakresie wychowania bez przemocy i zachowań ryzykownych;
- 18) Programy profilaktyczne w szkołach: Rozszerzenie i ulepszanie programów profilaktycznych realizowanych w szkołach, w szczególności skierowanych do dzieci i młodzieży;
- 19) Edukacja i świadomość społeczna: Organizacja kampanii informacyjnych i edukacyjnych mających na celu zwiększenie świadomości społecznej w zakresie zagrożeń wynikających z nadużywania substancji psychoaktywnych, przemocy domowej i innych zagrożeń społecznych.

Zadanie 4. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.

- 1) Współpraca z Poradnią Odwykową, Ośrodkami Leczenia Uzależnień, grupami samopomocowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie działań wspierających profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 2) Wsparcie organizacji i instytucji podejmujących działania w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień, profilaktyki zdrowotnej oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 3) Propagowanie trzeźwości wśród osób potrzebujących wsparcia poprzez nieodpłatne udostępnienie lokalu na organizowanie spotkań.

Zadanie 5. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

- 1) Współpraca z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w zakresie informowania i edukowania osób wymagających pomocy o możliwości uzyskania wsparcia finansowego i rzeczowego oraz objęcie pracą socjalną, zgodnie z przepisami o pomocy społecznej;
- 2) Wzmocnienie współpracy międzyinstytucjonalnej: Intensyfikacja współpracy między różnymi instytucjami (szkoły, służby społeczne, ośrodki zdrowia, policja, organizacje pozarządowe) w celu efektywniejszego reagowania na zagrożenia społeczne.

Zadanie 6. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy i promocji napojów alkoholowych, zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

- 1) Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.;
- 2) Podejmowanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku leczenia odwykowego wobec osób, w przypadkach przewidzianych ustawą, ponoszenie kosztów z tym związanych (sądowych, komorniczych) oraz innych działań Gminnej Komisji.

Zadanie 7. Monitorowanie i ewaluacja programu: Regularne monitorowanie efektywności programu i jego działań, a także dostosowanie strategii i działań w oparciu o zebrane dane i feedback społeczności lokalnej.

V. ŹRÓDŁA I ZASADY FINANSOWANIA ZADAŃ PROGRAMU

1. Finansową podstawę realizacji będą stanowić dochody własne Gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z art. 18 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

2. Koszty realizacji Programu mogą też być pokrywane z innych źródeł, takich jak środki własne odbiorców czy partnerów zewnętrznych. W szczególności mogą być w tym celu wykorzystywane opłaty z tytułu sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml (tzw. „małpkowe”), jednak wyłącznie na działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.

3. Zlecenie zadań ujętych w Programie nastąpi zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Zlecenie zadań gminnym jednostkom organizacyjnym może nastąpić w drodze zmiany dysponenta środków budżetowych.

4. Wydatki przeznaczone na realizację zadań własnych wynikających z niniejszego Programu ujmuje się corocznie w planie budżetowym Gminy.

5. Podmioty realizujące zadania programu:

- 1) składają sprawozdanie z realizacji zadania;
- 2) zobowiązane są do każdorazowego zamieszczania informacji o źródle dofinansowania lub finansowania zadania.

VI. DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, a także dobrymi praktykami w tym zakresie można wyszczególnić następujące obszary funkcjonowania Komisji:

- 1) wykonywanie zadań nałożonych ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawą o zdrowiu publicznym;
- 2) prowadzenie postępowań zmierzających do spowodowania poddania się leczeniu odwykowemu osób uzależnionych od alkoholu;

- 3) opiniowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych co do zgodności:
 - a) liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia zarówno w miejscu, jak i poza miejscem sprzedaży,
 - b) zasad usytuowania na terenie Gminy miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych,
- 4) kontrola przestrzegania zasad i warunków obrotu napojami alkoholowymi;
- 5) kierowanie osób uzależnionych, które nie zgodziły się dobrowolnie na zdiagnozowanie i poddanie się leczeniu odwykowemu na badanie przez biegłych psychiatrę i psychologa w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazaniu rodzaju zakładu leczniczego;
- 6) występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 7) prowadzenie rozmów motywacyjno-interwencyjnych z osobami, co do których wpłynęły zgłoszenia o nadużywaniu alkoholu, a także członkami ich rodzin;
- 8) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej, prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

W ramach ciągłego doskonalenia działań Komisji oraz w celu zwiększenia efektywności wykorzystania środków przeznaczonych na realizację Programu członkowie GKRPA podejmą działania w zakresie rozeznania możliwości podjęcia oraz efektywności następujących zmian w swoim funkcjonowaniu:

1. Prowadzenie indywidualnych rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu przez oraz ich rodzinami przez wyłącznie jednego lub dwóch członków GKRPA. Taka struktura może umożliwić bardziej indywidualne i skoncentrowane podejście do problemów uzależnienia, co może przyczynić się do zwiększenia skuteczności działań profilaktycznych i interwencyjnych.

2. Odbycie specjalistycznego szkolenia dla członków GKRPA wraz z pracownikiem Urzędu Miejskiego, odpowiedzialnym za zezwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych w zakresie prowadzenia kontroli zasad i warunków korzystania z zezwoleń na obrót alkoholem. Taka wiedza i umiejętności mogą przyczynić się do lepszego monitorowania i egzekwowania przestrzegania przepisów dotyczących sprzedaży alkoholu, co z kolei może mieć pozytywny wpływ na zwiększenie dochodów z opłat wnoszonych z tego tytułu do Urzędu Miejskiego.

3. Rozważenie ściślejszej współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym. Wiele przypadków przemocy domowej jest ściśle powiązanych z problemami alkoholowymi, a współpraca między tymi dwoma zespołami może przynieść korzyści zarówno w zakresie efektywności działań, jak i w optymalizacji wykorzystania dostępnych środków.

Taka międzysektorowa współpraca może obejmować wspólne planowanie i realizację działań profilaktycznych, wymianę informacji i doświadczeń, a także koordynację działań interwencyjnych. Wspólne działania mogą również przyczynić się do lepszego zrozumienia złożonych przyczyn i skutków przemocy domowej oraz uzależnienia od alkoholu, co z kolei może prowadzić do bardziej skutecznych i celowanych interwencji. Komisja powinna rozważyć, w jaki sposób taka współpraca mogłaby zostać zorganizowana i jakie korzyści mogłaby przynieść, zarówno dla efektywności działań, jak i dla optymalizacji wykorzystania środków budżetowych. Współpraca ta może również przyczynić się do lepszego zrozumienia potrzeb społeczności lokalnej i bardziej kompleksowego podejścia do problemów związanych z alkoholizmem i przemocą domową w Gminie.

Komisja powinna dokładnie przeanalizować te propozycje i ocenić, czy ich wdrożenie będzie korzystne i zgodne z celami Programu. Wprowadzenie tych zmian może przyczynić się do zwiększenia efektywności działań Komisji oraz potencjalnego zwiększenia środków w budżecie przeznaczonym na profilaktykę i rozwiązywanie problemów społecznych, co umożliwi realizację szerszego zakresu działań profilaktycznych i interwencyjnych w Gminie.

VII. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Członkowie GKRPA otrzymują wynagrodzenie w wysokości 266,00 zł brutto za udział w posiedzeniu (plenarnym) Komisji oraz każdy dzień przepracowany podczas kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

2. Podstawą do wypłacenia wynagrodzenia członkom Komisji stanowi własnoręczny podpis na każdorazowo sporządzanej liście obecności.

3. Członkom Komisji przysługuje zwrot kosztów podróży za udział w szkoleniach oraz innych czynnościach związanych z wykonywaniem zadań GKRPA w tym kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

VIII. MONITORING ORAZ EWALUACJA PROGRAMU

Systematyczne monitorowanie sytuacji w zakresie uzależnień od alkoholu i narkotyków dostarcza informacji do planowania działań profilaktycznych oraz oceny ich skuteczności. System monitorowania stanowi zaplecze informacyjne dla podmiotów realizujących zadania z zakresu rozwiązywania problemów uzależnień. Monitorowanie zjawisk związanych z uzależnieniami na terenie Gminy polegają w szczególności na:

- 1) ewaluacji realizowanych działań;
- 2) analizie sprawozdań z realizacji poszczególnych zadań;
- 3) przygotowywaniu przez GKRPA sprawozdań dla Rady Miejskiej;
- 4) przygotowaniu rocznej informacji (sprawozdania) o zrealizowanych lub podjętych w ubiegłym roku zadaniach z zakresu zdrowia publicznego dla Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (formularz KCPU G-1) oraz Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Monitorowaniem realizacji zadań Programu zajmować się będzie Pełnomocnik we współpracy z realizatorami zadań Programu.

Wskaźniki monitoringu:

- 1) liczba osób objętych terapią;
- 2) liczba osób objętych działaniami pomocowymi m.in.: współuzależnieni, dzieci z grup ryzyka, osoby zagrożone wykluczeniem społecznym;
- 3) liczba dzieci, młodzieży i dorosłych objętych działaniami profilaktycznymi, edukacyjnymi i informacyjnymi;
- 4) liczba rodziców objętych programami profilaktyki uniwersalnej;
- 5) liczba nauczycieli biorących udział w szkoleniach z zakresu profilaktyki uzależnień;
- 6) liczba odbiorców projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe i inne instytucje;
- 7) liczba osób przyjętych przez punkty konsultacyjne;
- 8) liczba kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych;
- 9) liczba wszczętych procedur „Niebieskich Kart”.

Ewaluacja Programu obejmuje systematyczne, konsekwentne zbieranie danych oraz ich analizę i interpretację, w celu sprawdzenia czy działania zaplanowane w Programie zostały przeprowadzone zgodnie z założeniami. Ewaluacja ta może dotyczyć zarówno wyników danego działania, jak też procesu jego implementacji. Ponadto analiza przebiegu realizacji poszczególnych działań w ramach Programu ułatwia zaplanowanie dalszych działań i interpretację efektów ewaluacji wyników Programu. Ewaluacja Programu powinna mieć charakter ciągły i być dokonywana zarówno przez jego realizatorów, jak też ewaluatorów zewnętrznych.